

ANNETTE WIBORG
JOURNALIST

FOTO: KENT KROGH

Børns inderste juleønske:

Tid, nærvær og samtale

Tiden op til jul kunne bruges til at give børn noget mere af det, de har brug for: Tid, nærvær og samtale, mener lærer og proceskonsulent Anne Mette Holstein Dirks, som synes, at vi undervurderer børnene, når vi tror, at de kun har julegaver i hovedet.

Hvem er jeg? Hvor kommer jeg fra? Levede Jesus rigtigt? Findes der engle? Hvad sker der, når jeg er død? Og er der et liv bagefter? Mange voksne har ikke selv et afklaret forhold til de store spørgsmål, som i større eller mindre grad optager os alle – store som små. Vi får bare snakket for lidt om det. Måske fordi vi er usikre på, hvad vi selv tror og mener. Vi skulle måske blive bedre til at udsende nogle signaler, der inviterer vores børn til at snakke og spørge. Og til at holde op med at se på uret og udskyde enhver samtale til senere.

December er måneden, hvor livets store spørgsmål står på dagsordenen 24 dage i træk, men hvor de som regel drukner i pebernødder, julekalender og tilbudspriser fra BR. Da proceskonsulent og lærer, Anne Mette Holstein Dirks fra Sønderborg arbejdede med »Praktisk filosofi« for børn i 3.klasser

rundt omkring på en række skoler, stillede hun dem bl.a. spørgsmålet:

»Hvad er det bedste ved julen for jer?« Og nej, svaret var ikke entydigt »julegaverne«! Det viste sig faktisk, da Anne Mette Holstein Dirks sammen med de 9-10-årige børn fik

ordnet og sorteret svarene, at det bedste ved julen var 1. juledag, hvor freden har sænket sig, træet har været tændt, julemidagen spist, gaverne pakket ud, og den værste spænding har lagt sig, og hvor mor og far bare har tid. Med Anne Mettes sam-

menfatning af børnenes svar: »Det bedste er, når far og mor er nærværende og har tid til os!«

Den tid og dét nærvær har vi alt for sjældent. Og Anne Mette Holstein Dirks, der har en efteruddannelse i familierapi og supervision fra Kemplerinstituttet, mener, at det er et af tidens allerstørste problemer: At vi lader vores børn i stikken og får dem til at føle sig forkerte, fordi de er ensomme med alle deres ubesvarede spørgsmål.

– *Hvorfor er det vigtigt at tale med børn om filosofiske emner?*

– Jeg mener, det er vigtigt, ikke mindst i dag med al vores stress og jag, fordi vores fysiske og mentale sundhedstilstand simpelthen er afhængig af, om vi har mulighed for at give udtryk for de følelser og tanker, vi bærer rundt på. Og når det er vigtigt for børnene, er det, fordi det giver dem en større forståelse for sig selv: Hvem er jeg? ... Og ikke så meget: Hvad kan jeg?, som vi voksne ofte interesserer os mere for. »Hvem er jeg« handler om selvfølelsen, mens »hvad kan jeg« handler om selvtilliden.

Vi privatiserer det, der gør ondt

Børn har brug for, at vi voksne stiller op. At vi tager voksenansvaret på os, at vi tør stille os til rådighed og lytte til, hvad de siger. Men det kræver, at vi skaber pladsen til det. Giver os tid. Og tiden skal ikke være afmålt på forhånd: »Vi tager en times snak, når du kommer hjem fra skole!«. Det handler om de signaler, vi udsender i vores måde at være sammen med familien på: Om at have øje for, at barnet går og grubler over et eller andet og ser ud til at have nogle spørgsmål, det gerne vil tale med os om.

– *Er det dit indtryk, at vi som forældre er for dårlige til at få øje på det?*

– Jeg tror, vi i alt for ringe grad har fået bearbejdet, hvem vi selv er, og hvorfor vi er her på jorden. Det er et tabuemne i vores samfund! Hvis forældre ikke får øje på det hos børnene, vil jeg vove at sige, at det er, fordi vi ikke kan mærke de følelser hos os selv.

– Det paradoksale er, fortsætter Anne Mette Holstein Dirks, at vi går og privatpraktiserer, når der er noget, der gør os ondt og gør os små og usikre. Vi privatiserer vore problemer til vores egen lille familie og får os selv og hinanden til at tro, at det kun er i vores familie, at vi er bange, har hysteriske børn, en far, der drikker osv. Vi tror altid, det kun er os, der har det sådan. Og den opfattelse

giver vi videre til vore børn. Vi må blive bedre til at tage hånd om smerten, frygten og tvivlen. At få et værdigt liv hænger i mine øjne sammen med, om vi kan ophæve dét tabu og indse det almene i de hændelser, der er en nødvendig del af vores eksistens. – Vi må stille os til rådighed, forholde os og lytte. Vi skal lære at lytte til børnene, så de gider snakke. Og vi skal snakke, så de gider lytte – og lade være med at affærdige dem og sige: »Lad være med at tænke på det! Det skal du ikke tage dig af! Du skal se, i morgen er det overstået!«

Der skal være sammenhæng

Anne Mette Holstein Dirks har i 15 år kørt projekter med filosofi for børn og unge, ofte 3. klassetrin, som er en god aldersgruppe, fordi børn i 9-10 års alderen er gode til at formulere sig og stadig er umiddelbare, følsomme og meget påvirkelige overfor de store spørgsmål.

– Det optager dem meget: Hvem er jeg! Er der et liv bagefter? Og hvad sker der, når jeg er død? Det, jeg har noteret mig, er, at de har et stort behov for at få lov til bare at være sig selv, til at blive respekteret som de er, med de meninger og holdninger, de har. – Min erfaring er, at hvis man giver sig tiden til det, vil børn gerne tale om store filosofiske og religiøse spørgsmål. Jeg tror såmænd også gerne, at mange børn ville gå i kirke en gang imellem og være en del af de store fortællinger om Jesus eksistens. Men de vil også gerne kunne se en sammenhæng mellem fx julebudskabet og den adfærd, der udvises af os voksne. Og dér plumper vi rundt i julefrokoster med en bimmelim på, og børnene tænker: Det kan da ikke være rigtigt, i går sang de: »Det kimer nu til julefest«, og nu raver de fulde rundt og skråler: »Vi sejler op ad åen!« Børn er utroligt skarpsindige og tænksomme, og jeg tænker tit: »Gid, vi ville bruge børns udforskning og udsagn til at mærke efter og tage pejling af, hvordan vores familiespil skulle være. Så ville verden se anderledes ud!«

Det handler om, at vi skal stille os til rådighed som troværdige lyttere og om, at vi henter barnet i os selv frem og spørger os selv: »Hvordan ville jeg gerne behandles, dengang jeg var Peter på ti år eller Mette på fem?« Brug det som positiv tilgang – eller som afsæt til at give vore egne børn noget af det, vi selv havde brug for, men aldrig fik, slutter Anne Mette Holstein Dirks. □